

Talvisodan päättymisestä 70 vuotta

Tiedätekö?

1. Mikä oli Koiviston kirkonkylän aikaisempi nimi?
2. Kuka oli Koiviston seurakunnan viimeinen kirkkoisäntä?
3. Minä vuonna palkattiin Koivistolle ensimmäinen kättilö?
4. Ketä nimitettiin raaseliiksi?
5. Kuinka suuri Koiviston keskimääräinen sademäärä oli?
6. Minkä tehtaan perusti räätäli Mikko Puhakka Koivistolle 1890-luvun lopulla?
7. Million jatkosodassa vihollinen poistui Koiviston saarilta?
8. Minä vuonne valmistui Maksilahden nuorisoseuran talo?
9. Mikä asema oli määrätty v.n 1944 evakuoinnissa Koiviston kauppalaisten määrääsemäksi?
10. Kuinka monta työväenyhdistystä toimi Koivistolla?

Vastaukset 7:lla sivulla

Koko joukko koivistolaisia kokoontui Porvooseen. Perinteinen talvipäivän vuosikokous pidettiin Ravintola Iiriksessä talvisodan päättymisen muistopäivänä. Kokouksen päätteeksi Turun seudun koivistolaiset olivat valmisteilleet sykähdyttävän muistopäivän ohjelman.

70 koivistolaista kokoontui auditorioon pitämään kokousta. Tänä vuonna menehtyneiden koivistolaisten muistoksi pidettiin hiljainen hetki, ennen Riitta Vesalan johtamaa kokousta. Seuran sihteeri Virpi Huhtanen oli koonnut yksityiskohdallisen toimintakertomuksen, josta tulevat historiikkien kirjoittajat tulevat olemaan hyvillään.

Seuralla oli jäseniä vuoden vaihteessa 1853. Jäsenmäärä on hienoiseltaan laskussa. Luonnollinen poistuma on suurempaa kuin uusien jäsenien liittyminen. Toiminta on kokonaisuutenaan ollut erittäin aktiivista ja Koivisto-juhilla on jälkipolvet huomioitu kiittävästi, joten seuran tulevaisuuteen voidaan kuitenkin suhtautua luottavaisesti.

Taloutta on hoidettu tarkkuudella, ja seuran tilinpäätös olikin 1050,28€ ylijäämäinen, toiminnan liikevaihdon ollessa 79 593,20€. Tulevan vuoden jäsenmaksut säilyvät edellisvuoden tasolla ollen 24€ jäseneltä. Seitsemän euron Karjala Liiton jäsenmaksun voi maksaa Koivisto Seuran kautta. Seuran jäsenmaksu sisältää 12 kertaa vuodessa ilmestyvän Koiviston Viesti – lehden tilauksen.

Vuoden 2010 toimintasuunnitelma on sekin hyväksi havaitun toimintatavan mukainen. Uutena asiana on keväällä järjestettävä pitäjaseurojen, paikallisseurojen ja kylätoimikuntien tapaaminen. Tänä vuonna tilaisuus järjestetään lauantaina 17.4. Lahdesta Vääkseen suuntaavan tien varrella Hollolan Paimelassa Vesikansan nuorisoseuran talolla, jonka ylläpidossa koivistolaiset Tähtäpäät ovat aktiivisesti mukana.

Seuran luottamushenkilöiden valinta sujui edellisvuoden malliin. Puheenjohtajana jatkaa Juha-veikko Kurki ja Tuula Koppinen jatkaa varapuheenjohtajana. Myös johtokunnassa erovuoroiset jatkavat tehtävissään. Mäntsälän Raimo Kyytsösen ja Lahden Hannu Veijalainen vaihtoivat käytännön mukaisesti jäsenen ja henkilökohtaisen varajäsenen paikkoja keskenään.

Tilintarkastuslaki on muuttunut, ja tulevia tilintarkastuksia ajatellen, johtokunta sai tehtäväk-

seen valmistella tarvittavaa sääntömuutosta ensivuoden kokousta varten. Kokouksen asialista ja päätettävät asiat soljuivat hienosti päätökseen ja kokousväki saattoikin siirtyä maittavan juhlaruokapöydän ääreen nauttimaan niin ruoasta kuin toisten koivistolaisten tapaamisesta.

Talvisodan muistelu sykähdytti

105 päivää kesti talvisota, joka päättyi 13.3.1940. Talvisota vaati koko kansakunnalta suurta uhrautuvuutta ja rauhan tultua rauhan- ehtojen vaatimukset olivat kovat. Yli 400 000 karjalaista, mukaan lukien koivistolaiset menettivät kotinsa ja astuivat evakkotielle. Turun seudun koivistolaiset olivat koonneet tilaisuuden arvon

mukaisen ohjelman talvisodan päättymisen muistoksi.

Unto Jackin johtamat ja Eero Seppäsen säestämät Jaalamiehet lauloivat suoraan yleisön sydämiin. ”En Koiviston rantaa ja maata, unhoittaa koskaan saata. Ui kuutamon hohhteessa venheeni hiljaa salmessa Koiviston”. Kirsti Laaksonen, Airi Saarinen ja Seija Ahtikari lausuiivat Jylhää, Paloheimoa, suurien sota-ajan tunteja kuvanneitten runoilijoiden tekstejä. Runojen nimet Raemyrsky, Tuomittu talo, Maaliskun päivä, Tuntematon.. kertoivat hyvin ajan kuvasta.

Radion arkistoista koostetut uutispuheet: presidentti Kallion sota on syttynyt, ulkoministeri Tannerin uutisluontoinen tiedonanto rauhasta ja

presidentti Kallion juhlapuhe johtivat yleisön ajatukset suoraan 70-vuoden taakse, noihin vaikeisiin aikoihin. Tilaisuuden lopuksi juhlaväki lauloi yhdessä Mie muistan. Laulu soi komeasti muistojen kyyneltenkin läpi.

Kirsti Laaksonen runojen tulkintaa

Jaalamiehet johdattivat yleisön 70 vuoden takaisin tunnelmiin

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Olen orpona, mutten orjana

Talvipäiville ajellessamme juttelimme Vesalan Riitan (os. Hoikkala) kanssa silmät ja korvat täyteen tärkeitä, isoja ja pieniä asioita. Miten olemme vuosien saatossa tutustuneet, samanhenkisyyttä kokeneet ja sitten todenneet olevammekin "saman kylän tyttöjä". Puhuimme paljon asioiden merkityksistä. Onko tärkeää kuulua johonkin. Jos ei voi juurtua paikkaan, voiko ihmisiin juurtua. Miten muiden muistoihin juurrutaan? Maailmassa on monenlaista orpoutta. Yksi orpouden muoto on, ettei kuulu mihinkään, että on menettänyt oikeuden fyysisiin juuriinsa.

Talvisodan päättymisen muistojuhlissa kuulimme katkelmia presidentti Kyösti Kallion puheesta, kuinka Karjalan kansa kodittomana harhailee. Kuinka joukot seurasivat Suomen lippua kohti uutta tuntematonta tulevaisuutta. Että Karjalan heimolla oli suuruutta kantaa oma kohtalonsa ja kuinka heidän, joiden koti oli säilynyt, voisivat torjuvien ajatusten sijaan "sovittaa kukin omalle kohdalleen sitä kohtaloa, joka on tullut karjalaisten kohdalle". Yli 400 000 kotinsa menettänyttä evakkoa, joista jokainen joutui uudella tavalla etsimään paikkansa.

Minä uskon, että nuo 400 000 koditonta, ja heidän jälkeläisensä, ovat lopulta olleet suunnaton rikkaus niille paikkakunnille, joihin he asettuivat, niille ihmisille, joita he ja me olemme kohdanneet. Mitä sitten jos puheentulva täyttää silmät ja korvat, mitä sitten jos itku on herkässä, koska niin on naurukin. Mitä sitten jos käsityöt ja tekemisen taidot ovat olleet erilaisia, tai ruoat ja tavat. Mitään ei olevasta ole otettu pois, mutta paljon on tuotu uutta lisäksi, ei tilalle.

Talvisodan rauhanehdot olivat kovat. Sotasensuurin ansiosta ne saattoivat tulla osin yllätyksenä. Kotirintamalla ei välttämättä tiedetty, kuinka heikoilla Suomi oli (ESS 14.3.2010). Itsenäisyytemme saimme säilyttää. Juhlissa laulettiin: "Isänmaa meillä on itsenäinen. Poikamme, tyttömme periköön sen" ja "kertokaa lapsenlapsille lauluin, himmetä ei muistot koskaan saa". Itse ajattelen, että tuskan ja kivun muistot saavatkin himmetä, mutta ymmärrys itsenäisyyden hinnasta ja siten sen arvosta ei.

Olemme ehkä orpoja koivistolaisen kodin suhteen, mutta emme ole orpoja isänmaattomuuttamme tai vapautemme suhteen. Meillä kaikilla on lupa ja etuoikeus elää vapaan ihmisen rikasta elämää. Onneksi Suomi kesti ja oli kykenevä maksamaan vapauden hinnan. Kukin tavallaan.

Hartaast'

Lumen varastot

Tänä vuonna olemme saaneet elää vanhojen joulukorttien maisemissa. Kaikkialla on puhtaan valkoista ja auringon sattuessa jopa häikäisevän valkoisen hangen hohdetta. Hiihtäjät ja ulkoilijat ovat saaneet nauttia kerrankin ylen määrin monta vuotta kaipaamastaan talvesta. Lopulta ainakin vanhemmat ihmiset ovat kuitenkin jo toivoneet, että lumenluonti saisi loppua. On sattunut vahinkojakin syvän pehmeän lumen vuoksi. Itsekin muistan nuoruudestani kerran, kun hiihtoleirillä vajosin syvään lumeen, ja sinne olisin jäänyt, ellei jäljessä tullut tarkastaja olisi nostanut minut lumesta, millä ei tuntunut olevan pohjaa. Tuli mieleen vajoaminen suohon: mitä enemmän ponnisteli, sitä enemmän vajosi. Siihen mennessä olin lukenut juttuja bernhardilais-koirista, jotka pelastivat ihmisiä Keski-Euroopan Alpeilla.

Monet nykyajan ihmiset ajattelevat olevansa viisaampia kuin Jumala, Luojamme. Luonnonilmiöitä ei kuitenkaan paraskaan tiedemies kykene hallitsemaan. Viime vuosina on tapahtunut eri puolilla maailmaa suuria mannerlaattojen siirtymiä, jotka aiheuttavat yllättäviä käännteitä kehittyneitten kaupunkien ja lomakeskusten historiaan. Maanjäristykset, tsunamit ja monen nimiset muut hirmumyrskyt ovat tehneet pahaa jälkeä, jota asukkaat ja ulkomailta tulleet apujoukot ovat saaneet korjata vuosia tapahtumien jälkeen. Entäs ihmishenget, joita on menetetty tuhansittain.

Mitä me voisimme tehdä, Onhan selvää, että Kaikkivaltias Isämme haluaa puhutella näitten tapausten kautta ihmiskuntaa, joka on vieraantunut alkuperästään kilpaillessaan siitä, kuka enemmän pystyy saamaan business-voittoja ja kunniaa omalle nimelleen. Sivutuotteena syntyy ahneutta ja kateutta, jotka kumpikin luokitellaan "kuolemansynneiksi" vanhan kirkon ajattelun mukaisesti. Me voimme ainoastaan rukoilla armoa tälle maailmalle ja itsellemme, että alkaisimme taas nähdä oikeita arvoja ja antaisimme kunnian Jumalalle, jolle kunnia kuuluu.

Vanhan Testamentin Jobin kirjassa kerrotaan, miten Jumala itse joutuu tenttaamaan Jobia, joka luulee tietä-

vänsä ystäviensä kanssa maailmankaikkeuden perusasioita. Jumala kysyy mm. "Oletko käynyt lumen varastohuoneissa, ja oletko nähnyt rakeiden varastot, jotka minä olen säästänyt ahdingon ajaksi, sodan ja taistelun päiväksi?" Kaikki Jobin kirjan luvut 38-41 sisältävät mielenkiintoisia kysymyksiä, jotka sopivat tämänkin ajan itsessään viisaille ihmisille. Niiden kysymysten edessä tuntee itsensä pieneksi ja haluaa sanoa, niin kuin Jobin lopulta joutui sanomaan: "Minä tiedän, että sinä voit kaikki, eikä mikään päätöksesi ole sinulle mahdotonta toteuttaa... Korvakuulolta vain olin sinusta kuullut, mutta nyt on silmäni sinut nähnyt. Sen tähden minä peruutan puheeni ja kadun tomussa ja tuhkassa". Kun Job sitten vielä rukoili ystäviensä puolesta, "käänsi Herra Jobin kohtalon, ja antoi Jobille kaksin verroin enemmän kuin hänellä ennen oli ollut".

Daavid rukoilee katumuspsalmissaan: "Pese minut, että minä lunta valkeammaksi tulisin". Meille puhuttiin vielä lapsena ainakin pyhäkoulussa, että on sekä valkoisia että mustia enkeleitä. Puhuttiin myös, että lapsen sydän voi olla musta tai valkoinen. Ihmettelimme vain, että miten Jeesuksen veri, punainen, voi pestä sydämen lunta valkeammaksi. Mutta niin se kumminkin on: "Vaikka teidän syntinne ovat veriruskeat, ne tulevat valkoiseksi kuin villa ja vaikka ne olisivat purppuranpunaiset, ne tulevat lunta valkeammaksi". Se on ihme, joka täytyy kokea ennen kuin ymmärtää. Sen olemme itse saaneet kokea silloin, kun olemme Jobin tavoin nöyrytyneet ottamaan vastaa täydellisen pesun, jonka Jumala itse Henkensä kautta voi tehdä uudestisyntymisessä; ilmaiseksi, armosta.

Paastonaika on annettu meille sitä varten, että voimme seurata "Kärsivän Herran Palvelijan", rakkaan Vapahtajamme kulkua ristin tiellä ansaitsemassa meille "viisastelijoille" lumivalkoista sydäntä, sellaista, joka kelpaa Isällemme sinä suurena päivänä, jolloin kaikille kysymyksille löytyy vastaus.

Paastoterveisin Valma Luukka

Äitini,
opettaja

Lahja Martta Maire SUOVA-IMMONEN

s. 30.8.1911 Koiviston Keskisaari
k. 21.1.2010 Porvoo

*Herra, nyt sinä päästät palvelijasi rauhassa
menemään.*

Kaivaten ja muistaen
Toivo-Matti
sukulaiset, entiset oppilaat ja ystävät

Siunattu haudan lepoon lähimpien läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Ahti Johannes PUTUS

* 20. 6. 1923 Koivisto
† 30. 1. 2010 Tampere

Kaivaten
Kaija, Veijo ja Kristiina
Ritva, Osmo ja Jarno
Terhi, Jussi, Salla ja Topi
muut sukulaiset ja ystävät

*Olen siirtynyt vain rauhaan lempeään,
silti teidän olen, lähellenne jään.
Tallentakaa menneen parhaat muistot,
muiden olla antakaa.
Kuin ennen voimissani te minut muistakaa.*

Siunaus toimitettu Teiskon kirkossa 19.2.2010.
Kiitämme osanotosta.

KOIVISTON viesti

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm
Lasten kuvalliset onnittelet 6e/kpl

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot ja/ tai disketti tai CD-levy sekä valokuvat postitetaan osoitteeseen:

Studio Salokannel & Toivonen,
Koiviston Viesti p. 03 7824 553
Rauhankatu 8, 15110 Lahti.

Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteineen.

Tilaukset, osoite- ym. muutokset

aina kirjallisena tai sähköisesti edellämäinnittuihin osoitteisiin.

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 24e, sisältää vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 5e. Lehdessä julkaisemattomia artikkeleita ja kirjoituksia julkaistaan seuran kotisivuilla www.koivistolaiset.net, jossa myös tämäkin lehti on luettavissa myöhemmin.

Jäsenlehden postituksesta pohjoismaihin +2e/vuosi, eurooppaan +7 e/vuosi muualle maailmaan +12 e/vuosi Pankkiyht. Nordea Lahti 109130-305880

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 0400 94 96 95

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Toivonen, 0400 780 398

ISSBN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

Lehteen tarkoitettujen ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa viimeistään lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Sammon ryöstö

Vaka vana Väinö muinen,
soittiminaan leuka luinen
välekanan, soitollansa
lauloi suohon Suomen kansan.
Takoi Seppo suuren Sammon.
Louhi sokaistui sen loistoon.
Perä-Pohjaan Sammon sieppas,
kynsisänsä vei sen kauas.
Kiinaan päätyi Sammon tie,
käärmelehti missä lie
vartijanaan; se siellä nyt
jauhamaan on jälleen ryhtynyt.

Kalevalla Koivisto kielel

Mielei miu nii tekköö,
aivoi ajattelloo,
et lähempäs täst laulamaa,
saan viel kerra sanelemmaa,
sukuvirttä suoltamaa,
lajivirttä laulamaa.
Sanat miu suussai sultaat,
puhheet suustai senko putoiloot,
kielepääl ko kerkijäät,
ni hampabiil jo hajoaat.

Veli, miu kultane veikkosei,
kaunis kasvukaverei,
lähetsie kansai laulamaa,
saatsie kerallai sanelemmaa,
kerrako näi yhtee myö yhytti,
kahtahalt vaik tänne tultii?
Harvoihä myö yhtee yhyttää,
saahaa toine toisihii ennää
näil naukoil Pohjola rajoil,
polosil näil Pohja mail.

Lyöbäsie kätteis miu kätehei,
paaha sormeis miu sormii lommaa,
ni voijjaa hyvii laului laulaa,
parahii sahaa ilmoil päästää,
saahaa kuulla kultasii,
tietää mieltekosii,
mei nuorisos nousevas,
kansas suureks kasvavas,
kuullaa sorehii sannoii,
viritettyi virsilöi vanhoi,
vyölt vanha Väinämöise,
Ilmarise ahjo alt,
Kaukomielle kalvapäält,
Joukahaise jousetielt,
Pohja peltöi perilt,
Kalevala kankahilt.

Martti Piela

Rakas Äitimme, mummo

Eeva Regina**JACK**

o.s. Ratia

* 24. 1. 1917 Koivisto Humaljoki
k. 12. 1. 2010 Kotona KarhulassaIkävöiden ja kiittolisuudella muistaen
Pirjo ja Raimo
Petri ja Sanna Kaisa
JormaKanssamme kaipaamaan jäivät
Irma-sisko perheinen
Sukulaiset ja ystävät

Minä lähdän, mutta linnut jäävät ja laulavat.
Minun puutarhani jää ja kevään tullen,
omenapuut puhkeavat kukkaan.
Ne joita olen rakastanut ja
jotka ovat minua rakastaneet,
vaeltavat siellä yhä.

Äitimme siunattiin Kymin kirkossa 13.2.2010.
Uurna laskettiin 19.2.2010
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Annikki**NIILO-RÄMÄ**

o.s. Vitikainen

s. 25.5.1920
k. 26.1.2010

Kauniina naubana vuosien päivät
helmenä jokainen muistoksi jäivät.
Elämän päivien ketju on kallis,
helmist' ei yhdenkään kadota sallis'.

Kaivaten
Eero ja Helena
Jukka ja Pia
Saku, Katriina, Julia ja Maria
Mikko
Eeva ja Tomi
Olli
Mika, Riikka, Johanna ja Jenni
Miia, Jari ja Ville
Kauko perheineen
Leo ja Sirpa perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Sydämellinen kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Urho Valfrid**MONTONEN*** 17. 6. 1918 Koivisto
† 20. 2. 2010 Kaarina

Lämmöllä muistaen
Harri ja Marianne
Matti perheineen
Mikko perheineen
Iina ja Esko
Muut sukulaiset ja ystävät

Anna rauha käsille,
jotka ovat askareistaan voipuneet.
Silmille, jotka ovat sulkeutuneet lepoon.
Anna rauha, joka yhdistää poisnukkuneet
ja meidät, jotka vielä vaellamme täällä.
Anna rauha, joka käy yli kaiken ymmärryksen.
Sinun rauhasi, anna se heille ja meille.

Siunaus toimitettu Kuusiston kirkossa läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.**– Puheenjohtajalt' iteltää –****Tilintarkastaja vai ei**

Nyt on tämän vuoden vuosikokouskin sitten vietetty - tällä kertaa talvisodan päättymisen 70-vuotismuistojen merkeissä. Porvooseen kokoontui lähes 100 seuran jäsentä ja tilaisuudesta muodostui mielestäni kokonaisuutena lämminhenkinen, asiallinen ja erityisesti talvipäiväosuudesta tunteita herättävä. Turun ja ympäristön koivistolaiset Eero Ahtikarin johdolla olivat koonneet herkeittäjän ohjelmakokonaisuuden runoineen, lauluineen ja autenttisine valtiomiesten puheineen. Suurkiitokset siitä Eerolle ja esiintyjille. Vuosikokous sujui kokouksen puheenjohtajan Riitta Vesalan johtamana asiallisesti ja juohevasti. Syväliempi keskustelu käytiin tilintarkastuksen tulevaisuudesta. Vuonna 2007 tuli voimaan uusi tilintarkastuslaki, joka vapautti pienet yhteisöt kokonaan tilintarkastajan valinnasta. Näin toki vain siinä tapauksessa, että yhteisö lainmukaisesti tekee siitä itse päätökset ja muuttaa säännökset. Käytäntö perustuu siihen, että tilintarkastuksessa siirryttiin kokonaan ammattimaiseen tilintarkastukseen. Tilintarkastajiksi kelpaavat jatkossa vain hyväksytyt tilintarkastajat KHT, HTM tai KHT- ja HTM-yhteisöt. Jo valitut maallikkotilintarkastajat voivat jatkaa tehtävässään eräin edellytyksin vuoden 2011 loppuun.

Poikkeuksen tekevät kuitenkin yhdistykset. Yhdistyslain mukaan niissä on edelleen valittava vähintään yksi tilintarkastaja ja varatilintarkastaja, mutta he voivat olla ns. maallikkoja. Muilta osin uuden tilintarkastuslain määräykset koskevat myös yhdistyksiä.

Porvoossa vuosikokous antoi johtokunnalle yksimielisesti valtuudet valmistella sääntöjen muutos, jolla Koivisto-Seuran tilintarkastusta kevennetään yhden toimintatarkastajan suuntaan. Oltiin sitä mieltä, että yhdistyksessä, jonka liiketoiminta on vähäistä tai sitä ei ole lainkaan, ja jonka liikevaihtokin on vaatimaton, tarkastus lienee helposti hoidettavissa maallikkovoimin. Lopulliset päätökset tehdään kevään 2011 vuosikokouksessa johtokunnan vakaan harkinnan pohjalta.

***

Kuljetuslakko sitten jäi lähes ameba-asteelle, mutta satamat seisovat ja maan vientitoiminta on pysähtynyt lähes kokonaan ahtajien lakkotoimien seurauksena. Heijastusvaikutukset muuhun teollisuuteen ovat nähtävissä tuotannon alajoina, palkanmaksun keskeytyksinä sekä lomautuksina. Eipä olisi tämä lakko voinut paljon pahempaan saumaan tulla, kun taantuman niska oli jo taantumassa ja vienti osoittamassa selviä elpymisen merkkejä. Toivoa sopii, että järki voittaa ja lakko saadaan pian historiaan, ettei Suomi menetä sitä vientitietuaan, minkä se on monien vuosien aikana kyennyt työllä ja vaivalla hankkimaan. Pitkittyessään lakko voi tehdä vientiteollisuudelle ja sitä kautta koko Suomen tulevaisuudelle tosi pahaa jälkeä.

13.3.2010
Juha-Veikko Kurki**Suomen**
Koivisto-Seura r.y.
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseiteinä
- järjestää kotiseututalouksia
- harjoittaa julkaisu- ja kulttuuritoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net**Puheenjohtaja,** Juha-Veikko Kurki
Koivistontie 2 C, 02140 Espoo
puh. 09-541 6751, 0400-601 838**Varapuheenjohtaja,** Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050-516 5651**Sihteeri,** Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1A2,
02280 Espoo. puh. 0440-501 806virpi.huhtanen@kolumbus.fi
varalla Risto Kaukiainen, Helsinki**Taloudenh.** Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lranta p. 05-5448850**Perinnetoimikunta,** Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040-564 9341**Taidetoimikunta,** Leena Airaksinen pj.
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 050-548 1601**Senioritoimikunta,** Helge Teikari pj.
07190 Halkia
puh. 019-664 8112**Hallituksen muut jäsenet:**
Raimo Kyytsönen, Mäntsälä
varalla Hannu Veijalainen, LahtiEero Ahtikari, Piikkiö. 050-525 5174
varalla Airi Saarinen, TurkuSeppo Mäkinen, Anjalankoski. 040-506 0430
varalla Martti Karvonen, KausalaEsko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752
varalla Pertti Hämäläinen, EspooRiitta Nurmi, Porvoo. 041-455 8885
varalla Marja-Leena Montonen, PorvooHanna Silfver, Piispanristi. 02-243 2940
varalla Tuula Agge, ParainenTuula Raukola, Kotka. 044-522 8098
varalla Mirja Haapanen, Hamina**Koivisto-säätiö:**Hallituksen pj. Sirpa Taskinen
Intiankatu 11, 00560 Helsinki

puh. 09-797 011

Säätiön asiamies Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo

puh. 040-583 5397

koivisto-saatio@kolumbus.fi

Paul Grönroos on poissa

Paul Grönroosin siunaustilaisuus pidettiin Vantaalla Pyhän Laurin kirkossa 19. joulukuuta. 2009.

Hän oli kuollessaan 69-vuotias. Siunaustilaisuudessa läsnä olivat omaiset, sukulaiset ja ystävät. Paul syntyi 13. kesäkuuta 1940 Kirkkonummella Eerikin kartanossa. Paulin äiti Toini Nyholm oli syntyjään Koiviston Koivusaaren Hyttölän kylästä. Äidin edesmenneet vanhemmat olivat Anton ja Aina Kaukiainen. Aina Kaukiainen on Saarenpään Matikkoja. Anton Kaukiainen on äitinsä Kaisan puolelta Hyttejä.

Toini vihittiin 1938 Koiviston kirkossa Evald Grönroosin kanssa, joka oli syntynyt Bromarvista. Sitä ennen äiti ja isä seilasivat ja tutustuivat toisiinsa sillinkalastuksen emäalus Petsamolla. Islannin vesillä he vanhoivat ikuista rakkauttaan ja siitä alkoi nuorenparin yhteinen elämäntaival, jatkuen aina Evaldin kuolemaan asti 1945. Keuhkotauti nujersi nuoren miehen ja jätti kolme lasta isättömäksi.

Sodan levottomina aikoina asuinpaikat vaihtuivat tiheään ja sitä varjosti myös isän sairaus. Äijämme Anton ja Aina -mamma asuivat evakossa Elimäen Jokelan kylässä Emil Sorvoon talossa. Siellä myös Paul vietti osan lapsuuttaan. Sisaruksista Veikko syntyi 1942 Helsingissä ja Brita 1944 Turussa. 1951 äiti solmi Porvoossa toisen avioliittonsa Kurt Nyholmien kanssa. Liitosta syntyi 1953 Ralf -veli.

Vuonna 1944 helmikuun 15. päivänä äiti päätti lähettää Paulin sotalapseksi Ruotsiin aina etelän Skåneen asti. Veikko veli oli lähetetty Ruotsiin jo edellisellä vuotena. Veljesten tiet erosivat moneksi vuodeksi, kunnes jälleen kohtasivat kesällä 1947. Paulin jatkosotavuodet kuuluivat useammassa sijoitusperheessä. Välillä hänet sijoitettiin ”omien pariin” suomalaisen lastenkotiin, jotta suomalainen identiteetti ei katoaisi. Koti-ikävä oli kuitenkin voimakas, joka sai hänet kerran karkaamaan Kristianssonien perheestä ja pyrkimään junalla takaisin Suomeen. Pakomatka jäi lyhyeksi ja hänet palautettiin sitten toiseen lastenkotiin.

”Paha sai palkkansa”, sanoi Paul itse muistelmissaan. Vaikka olosuhteet olivat hyvät, niin äidin rakkaus voitti kaiken yltäkylläisyyden. Viimeiseen sijoitusperheeseen Jonssoneille Pauli lähetettiin, kun sota oli jo loppunut. Olot Suomessa eivät olleet vielä rauhoittuneet ja nuorimman siskon syntymä sekä isän kuolema kuluttivat vielä äidin voimia.

Takaisin kotimaahan Paul palasi sodan jälkeen kesällä 1947 ja aloitti koulunkäyntinsä Särkisalossa ruotsinkielisellä ala-asteella. Skånen murre oli juurtunut voimakkaasti puhemiehen, joka aiheutti sitten alkuhankaluuksia koulunkäynnissä. Särkisalossa Paul asui perheensä kanssa Norrbyn kylässä Koivulan talossa, joka toimii nykyisin täysihoidolana. Kaukiaisten väki oli saanut asuttavakseen talon yläkerran ja siellä saarella sitten elettiin lähes vuosikymmenen loppuun asti. Merellinen ympäristö mahdollisti kalastuksen ja auttoi sopeutumisessa uuteen ympäristöön. Evakkotaival jatkui myöhemmin Porvooseen kesällä 1949. Skaftkärrin kylästä oli saatu siirtolaisten asutustila ja siihen paikkaan nousi Kaukiaisten talo, sauna, navettarakennus heinä ja viljalatoinen. Rakennusaikana majoitus oli vaatimatonta. Hyvässä sovussa kuitenkin elettiin pienessä mökissä Amalia Hytin perheen kanssa. Olimmehan kaikki ikään kuin samassa veneessä.

Koulukäyntiä Paul jatkoi Porvoon ruotsinkielisessä koulussa. Tämä jyhkeä graniittinen kivitalo seisoo edelleen jyrkänä ja näkyvällä paikalla Papinkadun varrella. Kouluun sopeutuminen tuotti aluksi ongelmia. Särkisalossa luokat olivat pieniä, joten samassa opetustilassa oli useita luokkia. Aikaa riitti vaikka piirusteluun. Porvoossa opettaja huomasi Paulin lahjakkuuden piirtämisessä ja kannusti nuorta taiteilijaa. Itsevarmuus koheni ja arvosanat nousivat muissakin aineissa.

Musiikissa Paul sai oppia kitaran soitossa itse Martti Talvelalta, joka siihen aikaan antoi tunteja

Porvoon työväenopistossa. Musiikilla oli tärkeä rooli Paulin elämässä. Haitari ja kitara soittimenaan Paul viihdytti usein ystäviään erilaisissa tilaisuuksissa sekä myös kesäpaikassaan Vesivehmaalla. Laulamista tuli kokeiltua jopa koelauluun asti. Toivo Kärki ei silloin kertaakaan heltyneet Eero Nenosen ja Paulin tarjoamaan nauhaan, joten laulu sekä musiikki sai jatkua harrastuksena myöhemminä vuosina oman perheen ja ystävien iloksi. Porvoon työväenopiston sekä muissakin tapahtumissa esiintyi The Adams lauluyhtye. Siinäkin Paulin musikaalisuudella ja laulutaiteella oli merkityksensä.

Partiotoiminta käynnistyi 1950-luvun alussa. Porvoon Päivänpoikien eli PPP:n vartionjohtajan tehtävät opettivat johtajuutta ja sosiaalisuutta. Meri oli Paulille tärkeä elementti. Vaistonvarainen kunnioitus merta kohtaan oli verenperintöä molempien vanhempien taholta. Meri ottaa ja antaa. Asevelvollisuutensa Paul suoritti

Merivoimissa. Pansion AUK tuli tutuksi radiosähköttäjän koulutusvaiheessa ja ”titariksi” valmistuttuaan Obbnäsin varuskunnan rannikkoasemalta lähtivät lukuisat hänen titaamansa radiosanomattilaisille ja rannikkoasemille.

Taiteellisuuttaan piirtämisen saralla Paul hyödynsi siirtyessään työelämään kaupalliselle alalle. Somistajan työ johdatti hänet ensin Porvoossa Laborin palvelukseen ja myöhemmin Helsinkiin Anttilan leipiin. Ahkeruus ja johtamiskyky yllensivät hänet vaativiin johtotehtäviin. Parhaimmillaan Paul sai vastuulle Anttilan Tennispalatsin tavaratalon johtamisen. Anttilan myynnin jälkeen omistaja vaihtui ja piti suuntautua jälleen uusille urille. Luovaa työtään Paul toteutti myöhemmin omassa yrityksessään, jonka toimi vuosia viennin ja kaupan alalla.

Heikko selkä lopetti Paulin aktiivisen työelämän ja eläkepäivät koittivat. Löytyi kesäpaikka Vesivehmaan Kopsioon kylästä.

Uusi avioliitto oli solmittu Miisan kanssa jo vuosia aikaisemmin ja nyt eläkepäivät kuuluivat puutarhanhoidon sekä kalastuksen pariin. Kalastuksen alkeet oli opittu Särkisalossa, siellä meren äärellä. Olihan äijämme Anton Kaukiainen hyvänä oppi-isänä. Sodanjälkeiset ankeat vuodet opettivat paljon. Perheet olivat suuria, monta sukupolvea eli samassa talossa. Monta lusikkaa oli samassa ruokapöydässä, mutta oli myös monta käsiparia auttamassa ja huolehtimassa.

Paul innostui eläkepäivinäan keilaamisesta, jota hän harrasti innolla. Sukututkimus kiinnosti myös. Koiviston Kaukiaisten suvun toiminta oli tärkeää omien juurien etsinnässä. Koivusaarissa käynti oli tulevaisuuden suunnitelmilla. Jokavuotisia Koiviston juhlia Paul ei viimeisinä vuosinaan jättänyt väliin. Kanneljärven viimeisimmän Kaukiaisten sukutapaamiseen hän ei enää kyennyt. Vaikka omassa kehossa kyti tuhoava sairaus, hän jaksosi huolehtia muista läheisistään. Usko parempaan huomiseen oli aina voimakas.

Oma perhe oli Paulille rakkas. Tytär Pauliina ensimmäisestä avioliitosta Irjan kanssa oli kaikki kaikessa. Tyttären mentyä naimisiin tulivat mukaan vävy Sami ja myöhemmin syntyneet lapsenlapset Henna sekä Joonas. Kaikki he olivat rakkaita Paulille. Joonan musikaalinen lahjakkuus innosti myös Paulia. Yhteiset soittohetket toivat nautintoa molempien elämään.

Paul menetti vaimonsa Miisan vuoden 2009 keväällä ja nyt oli hänen aikansa siirtyä tuonpuoleiseen elämään. Läheisimmät olivat Paulin tukena viimeiseen hetkeen asti. Uudenvuoden aattona laskettiin Paulin urna maan poveen.

Meille sisaruksille Paul oli aina isovelji. Minun ja Paulin yhteiset sotalapsivuodet toivat paljon läheisyyttä. Muistoja vaihdettiin. Paljon jäi kuitenkin vielä kertomatta.

Kirjoitti veli Veikko Grönroos

Turu tauti

*Mie ihmetyt "kaubhiast",
kui Turus hyö ollenkaa uskaltat,
Aurajoe varrel ennää asustaa.
No, näettähä työ selväst isekii,
et mannerlaatat Aurajoe al justii
toine toisiaa vastaa törmäilööt,
ja siltoi katkoot. Iha pabhaa tekköö,
ko tuollasta täält kauempaakii
viileäst tarkastelloo ja miettii,
et ollaakoha tääl Porvoos myökii
vaaravyöhykkees, ko onha täälkii
viel vanhemp silta romahtamas justii.*

*Ja mää hänt tiijjä, vaik ois mei jokikii
kabe mannerlaata välis samal viisii.*

*Mie oon iba varma, et niiko Kalihvornias
San Antreakse uhkaava halkeama
joskus koko nieme manterest irti repäsöö,
ja osavaltio meriil seilaamma lähtöö,
ni Turus tois-puolt-jokkee samal viisii
omil teille eroaa, ja vissiinki
se lopult Kaarinaa lähtöö kosimaa
ja Vanha Turu kans käyp kilpailemmaa
Tampere kaupungi suuremmast suosioast,*

*mikä molemmipuolista tähä ast o olt.
Ettei vaa nii meil käis tääl Porvooski,
et Länsiranta eroaa jokkee pitki
Vanbast kaupungist ja aitoil hyvästit jättää
ja Helsingi kans käyp vehkeilemmaa.*

*Mite surullista ja surkkaa
kui Turu tauti o tarttuvaa!
Mut mei pittää vaa varuillaa olla,
ja mannerlaattoi vaaroi välttää koittaa.*

Martti Piela

**Tilausajot ja Ryhmämatkat
14-48 paikkaisilla autoilla**

TT MATKAT OY

**Tapani Teikari
Pornainen
040-8291824**

**ttmatkat@pp.inet.fi
www.ttmatkat.com**

Kirjotuksi ja kuulumissii

Mei Tellu, koivistolaistytö

Kulunut vuosi on ollut meille Johannes ja Impi Pielan jälkeläisille surun vuosi. Viime vuoden kesäkuussa jouduimme kantamaan Leevin, sisarusarjamme toiseksi vanhimman, viimeiseen lepoonsa isän ja äidin viereen Porvoon Näsin hautausmaalla. 24. tammikuuta meidät tavoitti Vantaalta tullut uusi suruviesti: kymmenen lapsen katraasta vanhin tytär oli saapunut matkansa päähän. Terttu Onerva Halinen (ent. Kanninen, o.s. Piela) oli syntynyt Koiviston Koivusaaren Saarenpään Hyttölän kylässä 18. joulukuuta 1930, perheen kolmantena lapsena ja olisi siten vuoden lopulla täyttänyt 80 vuotta.

*Ei meidän pidä pelkästään kyynelin
Tellua muistella, myös aatoksin iloisin
saamme häntä aatella, mielin herkin
kiittäen päivistä, joina hän luonamme
toi iloa, lämpöä elämäämme.*

Surusta huolimatta saamme me koivistolaiset ja koivistolaisevakojen jälkeläiset ja ystävät iloita siitä, että olemme saaneet olla osana sellaisen värikkään sisaren, äidin ja isoäidin elämässä kuin oli Mei Tellu. Jo itsessään se, että oli joutunut läpikäymään kahden sodan ja kahden raskaan evakkoretken kokemukset ja selviytymään niistä, teki Tellustakin keskivertosuomalaisista rikkaamman ihmisen siittäkin huolimatta, että useammin kuin kerran hän joutui elämänsä aikana taistelemaan täysin 0-tasolta lähtien melkoisiin saavutuksiin.

Pikkuisena Tellu oli "Äiti oma pien Telttu One-Elva". Jo pienestä pitäen hän joutui huolehtimaan perheen jälkikasvusta, käviväthän isä sekä äiti mantereen puolella töissä Hollmingilla. Neljä vuotta nuorempi Liisa-siskonsa, joka tavallisesti huiteli naapuristossa kyläpaikasta toiseen jo pieneä tyttöpahasena täysin omin nokkinensa, halusi kerran välttämättä päästä käymään Patalassa mummon luona. Hän tinkasi isosiskoja niin kauan, kunnes Tellu viimein suostui kantamaan hänet selässään metsätietä kolmen kilometrin päähän Patala-äidin luo. Ei kovinkaan kauan kyläiltyään tyttö ilmoitti topakasti: "Nyt jossetta vie minnuu heti totti, ni mie annan teil taitiil tirvestä." Eikä auttanut Tellun muu kuin ottaa Liisa-tyttö repuselkään ja lähteä taivaltamaan takaisin kotiin.

Ei siis ihme, että Tellu ei aina olisi ollut valmis kantamaan huolta toisista. Niinpä vanhemmille tytöille, Tellulle ja Katille, joskus kehittyikin asioista erimielisyyttä. Kun syntyi jotain suurempaa kiis-

taa tai kun äidin sana ei tahtonut riittää saamaan tyttöjä auttamaan kotona, joutui isä panemaan "tytönlimuskat" ja "harakat" järjestykseen.

Kotisaarella oli runsaat marjametsät. Tellu ja Kati kantoivat usein pyykkikorilla marjoja - mustikkaa, puolukoita ja lakkoja - kotiin. Marjojen poimintaan joutuivat kyllä kaikki lapset osallistumaan vielä Porvooseen muuttuakin.

Elimäen Vanhassa pappilassa asuttaessa Tellu oli jo "iso tyttö", joka halusi itsenäistyä. Kerran hän olisi välttämättä tahtonut mennä katsomaan kirkonkylällä esitettyä

karjalaistytöillä oli tapana puhua nopeaan tahtiin "kääntökieltä", jossa tavut vaihtoivat paikkaa (Tämi näsi noitsa? jne), kun he eivät halunneet toisten ymmärtävän heidän salaisuuksiaan. Niinpä pojat usein luulivatkin, että he olivat Ruotsista tai jostain muualta ulkomailta.

Särkisalosta Tellu muutti Elimäelle töihin kahvilaan. Siellä hän oli ystäväystynyt Kallioisen Martan tyttöihin, Koiviston Pirkkoon ja muihin. Martta oli edelleenkin myös äidin tosi ystävä. Vaikka Tellun lähtö kotoa olikin ollut äkkipikainen, hän kunnioitti ja rakasti kumpaakin vanhempansa aivan ehdottomasti. Varsinkin viime aikoina hän joka kerta, kun juttelimme, palautti mieleen jotain, mitä äiti milloinkin oli sanonut, mitä äiti oli tehnyt.

Elimäeltä Tellu muutti töiden hakuun Helsinkiin, missä hän sitten teki töitä kolmessa eri paikassa, ja nukkui melkein ainoastaan bussissa matkallaan työpaikasta toiseen. BioBion elokuvateatterin paikannäyttäjänä hän tapasi tulevan miehensäkin, Erkki Kannisen, poikiensa isän.

Tellu oli antelias ja vieraanvarainen. Vierailimme vaimon kanssa varsin usein Tellun luona Helsingissä ja myöhemmin Vantaalla, joskus yöpyenkin. Myös Iitin mökillä kävimme hänen luonaan pariin, kolmeen otteeseen. Sehän oli hänen mielipaikkansa viime vuosina. Puhelien yleistyessä olimme Tellun kanssa puheyhteydessä joka viikko. Kun lähetin hänelle tekstarin, hänellä oli tapana soittaa ja kertoa, mitä ajatuksia teksti oli hänelle tuonut mieleen. Itse hän ei uskoakseni ollut tippaakaan "peukalosukupolvea". Koiviston murteella kirjoitetuista jutuista hän ei kovin pitänyt, koska hän oli elänyt liian varhain ja liian kauan eri murrealueilla, Särkisalossa, Elimäellä, Hämeessä, Helsingissä, joten murrejuttujen lukeminen aiheutti hänelle ilmeisesti liikaa vaivaa. Viime aikoina toki hänkin sanoi alkaneensa paremmin ymmärtää niitäkin kielen puolesta.

Tellu kävi vain kerran menetetyllä kotisaarella, joka merimatka taisi hänelle oikeastaan olla monessakin mielessä "yksi kerta liikaa". Ei hän koskaan kuitenkaan unohtanut juuriaan. Eikä hän koskaan antanut anteeksi niille, jotka olivat kotimme kahdesti ryöstäneet. Hänellä oli vain yksi nimitys venäläisille.

Vaikkei rikkaana, sai Terttusiskoni elää rikkaan elämän.

Martti Piela

Junalla sotaan ja sotaan pakoon

Rautatieaiheinen kirjoituskilpailu
23.1.-31.5.2010

Kouvolan kansalaisopisto, Kouvolan kaupunginmuseo ja Rautatiekulttuurikeskus REILIA järjestävät valtakunnallisen rautatieaiheisen kirjoituskilpailun, jolla pyritään keräämään talteen rautatieaiheista muistitietoa sotavuosista.

Rautatiet pitivät Suomen liikkeellä sotavuosina. Rautatieläiset toimivat voimiensa rajoilla, sillä rautateitä pommitettiin ahkerasti ja samanaikaisesti kansan matkustustarpeet kasvoivat. Henkilöliikenne kasvoi 3,5 kertaiseksi rauhan aikaan verrattuna. Junilla kulkivat kaikki: siviilit, sotilasjoukot, ammuksat, kaatuneet. Sotavuosina tapahtui rautateillä myös onnettomuuksia ja junaliikennettä vaanivat jatkuvasti vihollisen pommikoneet. Kirjoita niistä asioista, jotka ovat sota-ajoilta jääneet erityisesti mieleesi tai joita olet kuullut kerrottavan.

Kirjoituskilpailun säännöt:

Kirjoita vapaamuotoinen kertomuksesi A4-arkille, käsin tai tietokoneella, vain paperin toiselle puolelle. Jätä vasempaan reunaan n. 4 cm ja oikeaan reunaan n. 1 cm marginaali. Kerro tapahtuman aika ja paikka.

Laita kirjoituksen mukaan erillinen suljettu ja nimimerkilläsi varustettu kirjekuori, jossa on yhteystietosi (nimi, osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite). Laita nimimerkkisi myös kirjoituksesi kansilehdelle. Liitä yhteystietoihisi kirjekuoreen A4-arkki, jossa on taustatiedot: syntymäaika ja -paikka, koulutus ja ammatti (myös entiset), sekä allekirjoitettu suostumuksesi siihen, että lähettämäsi aineisto arkistoidaan nimelläsi tutkimuskäyttöön rautatiekulttuurikeskuksen arkistoon ja mahdollisesti julkaistaan kertomuskokoelmassa. Jos haastattelet jotakuta, laita mukaan myös haastatellun taustatiedot.

Jos lähetät valokuvia, merkitse selvästi, haluatko kuvat tai negatiivit takaisin. Lähetä myös negatiivit, jos ne ovat käytössäsi. Älä kiinnitä kuvia alustalle. Voit halutessasi lähettää koko albumin. Merkitse kustakin kuvasta mahdollisimman tarkat tiedot (ketä on kuvassa, kuvaaja, aikakausi, paikkakunta) sekä kuvaan liittyvä tarina erilliselle paperille, älä kirjoita tietoja kuvaan.

Lähetä vastauksesi 31.5. 2010 mennessä osoitteella: Kouvolan kansalaisopisto, rautatieaiheinen kirjoituskilpailu, Salpausselänkatu 28, 45100 Kouvola

Arvovaltainen tuomaristo valitsee voittajat, joille ilmoitetaan asiasta henkilökohtaisesti. Palkinnot jaetaan Kouvolan rautatieseminaarissa tammikuussa 2011.

Lisätietoja:

Ritva Sorvali, puh. 0206156579, ritva.sorvali@kouvola.fi
Anu Kasnio, puh. 020 615 8317, anu.kasnio@kouvola.fi
Heli Mäki, puh. 050-316 0541, heli.maki@helsinki.fi

www.reilia.fi

Bussimatkat 2010

Tiedoksenne ilmoitamme, että ansioituneesti ja erittäin hyvin Koivistolaisten matkoja hoitanut Kari Hämäläinen on terveydellisistä syistä luopunut omistamastaan Pornaisten Matkailu Oy:stä jonka toiminta on loppunut.

Tulevan kauden ennakkovaraukset niin Saarenpäähän kuin muuallekin tullaan hoitamaan sovitulla tavalla, Kiinnostusta matkoihin on ollut kiitettävällä tavalla. Toivommekin, että ryhmätiedustelut ja varaukset matkoista tehtäisiin mahdollisimman ajoissa.

Liikenteenharjoittajana ja vastuunalaisena matkanjärjestäjänä toimii useille tuttu PS-Bussi Oy/Into Saarinen joka on hoitanut yhteistyössä Kari Hämäläisen / Pornaisten Matkailun nimissä useat Koivistolaisten matkat.

Yhteydenotot, tarjouspyynnöt ja matkoihin liittyvät tiedustelut:

Tuomo Hilska (0400-883242)
Suomen Autolomat Oy
Olavinlinnantie 2 C
00900 Helsinki
hilska@autolomat.fi

Into Saarinen (0400-453490)
PS-Bussi Oy
Harjukatu 4
04500 Kellokoski
psbussi@kolumbus.fi

Lasten ja nuorten kuvataidekilpailu

Koivisto-juhlilla Mäntsälässä 31.7. – 1.8. 2010

Sarjat: 1 – 6-vuotiaat, 7 – 11-vuotiaat ja 12 – 17-vuotiaat

Aiheet ovat kaikille sarjoille samat:

VÄRIEN LEIKKIÄ:

1. Eläinten vauhtikisat
2. Perhosten juhla niityllä
3. Tanssia värien keskellä

Töiden tekotapa on vapaa. Kukin osallistuja voi lähettää kilpailuun 3 työtä. Vain annettujen aiheiden mukaiset työt ovat mukana kilpailussa. Töiden tulee olla Mäntsälässä perjantaina 29.7. kello 16 mennessä.

Jos töiden palautusta toivotaan postitse, mukaan tulee laittaa osoitteella ja postimerkillä varustettu kirjekuori.

Postissa tulevat työt voi lähettää osoitteeseen:

Ritva Salonen
Mattilantie 211
04600 Mäntsälä

Voittajat palkitaan näyttelyjen avajaisissa lauantaina.

Taidetoimikunta

Kutsu taidenäyttelyyn!

Kaikki koivistolaiset taiteilijat ja taiteenharrastajat ovat tervetulleita asettamaan töitään näytteille Koivisto-juhlille Mäntsälään 31.7.-1.8. 2010.

Jokainen näytteilleasettaja voi tuoda näyttelyyn 3 työtä. Töiden tulee olla Mäntsälässä perjantaina 29.7. klo 16.

Tilantarpeen kartoittamiseksi tarvitsemme ennakkotietoa töiden määrästä. Osallistumisesta voi ilmoittaa Leena Airaksiselle p. 050-548 1601 kesäkuun alkuun mennessä:

Lähetettävät työt postitetaan osoitteeseen:

Ritva Salonen
Mattilantie 211
04600 Mäntsälä

Taidetoimikunta

Valokuvaustehtävä lapsille ja nuorille!

Koivisto-juhlilla on jo kolme kertaa ollut esillä lasten ottamia valokuvia. Taidetoimikunta järjestää tänäkin vuonna Mäntsälään tämän valokuvaustehtävän nuoremmalle väelle.

Lapset ja nuoret halutaan kuvaamaan jotain koivistolaisuuteen liittyvää aiheella ”Tää on Koivistolta”.

Kuvata voi mummoja ja vaareja tai Koivistolta peräisin olevia tavaroita: vaatteita, leluja, astioita, koriste-esineitä, kirjoja tms. muistojuttuja koivistolaisista juurista.

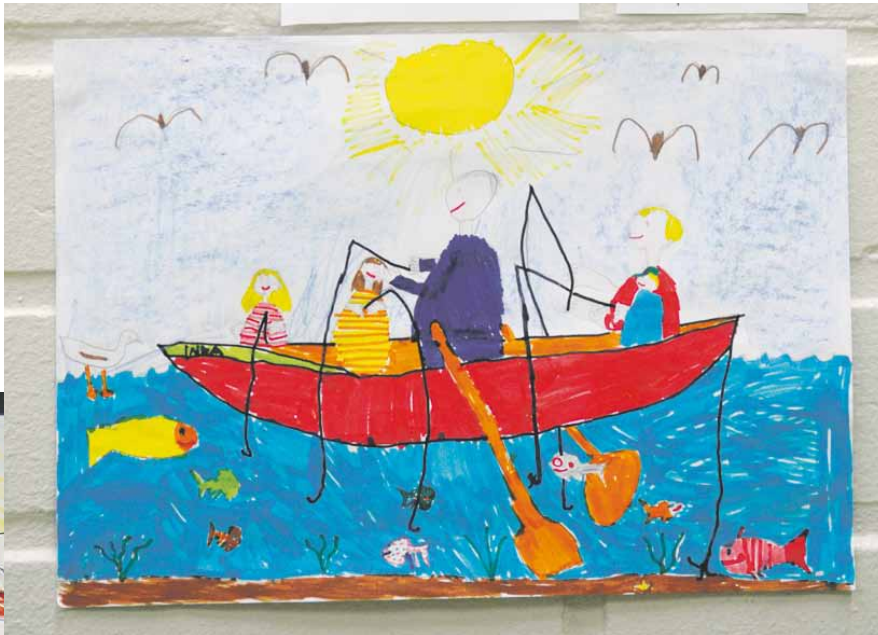
Kuvat voivat olla hauskoja ja hassuja tai hienoja ja arvokkaita. Kuvissa voi olla esineiden lisäksi ihmisiä tai ihmisten lisäksi esineitä. Jokaiseen kuvaan tulee liittää pieni selostus siitä, mistä kuvassa on kyse sekä kuvaajan tiedot. Osallistua voivat kaikki alle 18-vuotiaat.

Kuvat voivat olla värikuvia tai mustavalkoisia. Kuvat lähetetään paperimuodossa ja A5 kokoisina (15 x 21 cm) Leena Airaksiselle

osoitteeseen Metsäpirtint. 10 A 1, 02130 Espoo, heinäkuun 15. päivään mennessä tai tuodaan paikalle Mäntsälään perjantaina 29.7. klo 16 mennessä. Saapuneet kuvat asetetaan näytteille Lasten ja nuorten kuvataidekilpailun yhteyteen.

Kuvia ja tekstejä julkaistaan vuoden mittaan Koiviston viestissä, joten kuvia ei palauteta juhlien jälkeen.

Kaikki siis innolla valokuvaamaan!
Taidetoimikunta

Koivistolaisten talvisota

Puolustusta varten oli Suomen etelärannikko jaettu alueellisiin sotatoimiyhtymiin, rannikkolohkoihin. Näistä itäisin oli Viipurin lohko (VLo), jonka vasempuna rajana oli sodan alkaessa Humaljoenlahti ja oikeana Virolahden Orslahti.

Viipurin lohkon tehtävänä oli suojata Kannaksen armeijan oikeata sivustaa mereltä tulevilta hyökkäyksiltä. Lohkon komentajana toimi RT 2:n komentaja, eversti A. E. Lyytinen. Lohko jakaantui kolmeen alalohkoon, joista merkittävin oli Koiviston alalohko. Sen komentaja oli majuri N. Kesämaa. Koiviston alalohko käsitti Saarenpään, Humaljoen ja Tiurinsaaren linnakkeet. Saarenpäässä oli päällikkönä kapteeni M. Miettinen, Humaljoella kapteeni S. Häyrinen ja Tiurinsaarella luutnantti E. Laaksonen.

Koiviston alalohkossa oli noin 2000 miestä, jonka lisäksi siihen kuului jalkaväkeä noin 1100 miestä, joista Koiviston suojeluskuntalaisia oli 230.

Sota alkaa

Inon merivartioaseman päällikkö ilmoitti puhelimitse VLo:n komentajalle 30.11.1939 heti kello 7 jälkeen, että Kronstadtin järeä tykistö tulitti marivartioasemaa. Sota oli alkanut.

Saarenpää sai tulikasteen 5.12. Punalipun Itämeren laivaston toimesta. Vihollinen muisti seuraavan kahden viikon aikana Saarenpäätä monena päivänä, mutta sekä Saarenpää että Humaljoki ehtivät tukea omien joukkojen taisteluita Kannaksella merkittävästi. VLo kärsi ensimmäiset tappiot, kun 10.12. Saarenpäässä kaatui kaksi miestä.

Saarenpäässä taivas repesi 18. ja 19.12. Molempina päivinä kymmenien koneiden laivueet pommittivat linnaketta lähes koko valoisan ajan. Lisäksi Itämeren laivaston johto toi paikalle molemmat suuret panssarilaivansa, 18.12. Oktjabrskaja Revolutsijan ja 19.12. Maratin. Tarkoituksena oli tuhota linnake. Kahden päivän aikana sinne ammuttiin satoja monen sadan kilon ammuksia ja satoja pommeja. Saarella kaatui kaksi ja kahdeksan haavottui. Linnake kesti, vaikka molempien taistelupäivien päätyttyä Kronstadt ilmoitti, että Saarenpää on vaimennettu.

Tämän jälkeen alkoivat lähes päivittäiset, massiiviset ilmapommitukset kaikkia kolmea linnaketta, eniten kuitenkin Saarenpäätä vastaan. Tällöin pudotettiin valtavia, jopa 1000 kilon ilmatorpedoja. Saarenpäähän pudotettiin noin 12000 erilaista pommia. Linnake lieneekin ollut, kokoonsa nähden, siihen mennessä maailman pommitetuin piste.

Helmikuu

Helmikuun alussa, ilmapommitusten edelleen jatkuessa, vihollisen kolmas pääase, raskas kenttätykistö alkoi pehmittämään Saarenpäätä ja myöhemmin Humaljokea. 11.2. alkoivat panssarivaunuin varustetun jalkaväen jäitse tapahtuneet hyökkäykset. Viimeisen kerran Saarenpäätä

yritettiin vallata jalkaväen voimin yöllä 18.-19.2.

Summan murtumisen jälkeisen väliasemaan vetäytymisen yhteydessä kaikki kolme Koiviston linnaketta ampuivat vihollisen maarintamia. JR 12 siirtyi Koivistolle ja joutui 19.2. vetäytymään Koiviston saarille. Samana päivänä Humaljoen tykit tuhottiin ja henkilöstö siirtyi Saarenpäähän, jossa siitä muodostettiin jalkaväkipataljoona, Pataljoona Häyrinen.

Koiviston mantereelta vetäytyessä os. Jokela suoritti hävitystyön. Koiviston kauppalan jäännökset ja manerkylät paloiivat 20.2. vastaisena yönä osin, osin Koiviston omien miesten syyttämänä.

Puna-armeija hyökkäsi 22.2. Koiviston saarille neljän rykmentin voimin kymmenen patteriston tukiessa. Ylivoiman edessä suomalaisten oli jätettävä saaret. Linnakkeiden tykit tuhottiin ja hiihtomarssi Ristinieemeen Viipurinlahden länsipuolelle tapahtui 23.2. Marssi oli huonon kelin vuoksi raskas varsinkin Saarenpään miehille, joitten oli hiihdettävä 50 km. Jälkijoukkona marssi pataljoona Häyrinen.

Nyt suoritettiin Koivistolta tulleitten joukkojen uudelleenjärjestely. Etupäässä Saarenpään taistelijoista muodostettiin 600 miehen tykistömuodostelma Osasto Miettinen, joka joutui erittäin epäedullisten seikkojen vuoksi taistelemaan sodan lopun jalkaväkenä. Pääasiassa Humaljoen miehistä muodostettiin jo Koiviston saarilla Pataljoona Häyrinen. Osasto Laaksonen muodostettiin pääasiassa Tiurinsaaren miehistä. Tämä osasto sai tykit aivan sodan lopulla. Näiden lisäksi perustettiin kolme pientä erillistä joukkoa.

Saarilta vetäytymisen jälkeen Osastot Miettinen ja Laaksonen sekä Pataljoona Häyrinen taistelivat Vilaniemessä, Vilajoella ja Häränpäänniemessä. Sodan loppupäivinä sinne siirrettiin lisäjoukkoja muualta. Myöhemmissä järjestelyissä Vilaniemi siirrettiin muiden vastuualueelle.

Suurhyökkäys

Puna-armeija aloitti alueella 4.3.

suurhyökkäyksen, joka jatkui sodan loppuun asti. Pullinniemen ja Tuppuran kautta tuli jäitse tankkikolonnat ja kaksi jalkaväkidi-

ehtinyt kauaksi saunasta, kun se sai täysosuman ja moni urhoollinen mies koki kohtalonsa. Vielä kohtalokkaampaa oli, että lasta-

sioona. Kapteeni Lassenius laski 7.3. Häränpäänniemien edustalla jäällä olleen 160 tankkia. Suomalaiset olivat rannalla linnoittamattomissa asemissa eikä heillä ollut taistelun vaatimaa aseistusta.

Taistelut olivat rajuja ja miestappiot suuret. Kapteeni Miettinen luonnehti taistelua: ”Se oli panssarikammon ja ylivoiman pelon voitaneiden miesten työ.”

Erkki Tuuli, Osasto Miettisen joukkueenjohtaja, muistelee kirjoituksessaan Vilajoen taistelua mm: ”Erikoisen traaginen oli sodan viimeinen päivä. Monet olivat saaneet paketin kotoa. Pojat kävivät edellisenä yönä vuorotellen keittämässä kahvia linjamme takana olevassa saunarakennuksessa. Suorittaessani aamulla tarkastuskierrosta, totesin muuttaman pojan olleen saunassa kahvin keitossa. Koska vihollisen tuli oli jo alkanut, kehotin poikia poistumaan rakennuksesta, minkä he lupasivatkin tehdä. En kuitenkaan

nessamme kaatuneita ja haavoittuneita rekeen, tuli naapuriosastosta tieto, että tuli ja vihollisuudet lakaavat parin tunnin kuluttua.” Nämä kaatuneet Saarenpään miehet olivat koko Viipurin lohkon viimeiset uhrat.

Erkki Tuuli jatkaa: ”Sota oli päättynyt. Jäljellä oli raskas hiihtomarssi Haminaan, raskas erikoisesti rakkaan isänmaamme kohtalon vuoksi. Emme tienneet, mikä oli kohtalomme, kun kotimme oli menetetty. Kaiken lisäksi tulotiemme sattui Haminassa kohtaan, joka oli kaatuneitten kokonaisuuspaikka. Pitkät ja korkeat rivit kaatuneita tovereitamme osoitti karneella tavalla sodan tuhot ja kärsimykset.”

Talvisodassa kaatui ja katosi yli seitsemänkymmentä koivistolaista.

Hannu Veijalainen

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Tiedättekö? - vastaukset.

1. Ahtiala.
2. Agr. Piispanen, joka oli kirkon isäntänä v.sta 1944 lähtien seurakunnan päättymiseen saakka.
3. V. 1885.
4. Kalanostajia, jotka ostivat pyyntipaikoilta kalat ja toimit-

tivat ne kuluttajilla.

5. Noin 655mm.
6. Lakkitehtaan.
7. 1.11.1914 vasten yöllä.
8. V. 1907.
9. Hajalan asema Halikon kunnassa.
10. 6 yhdistystä nimittäin Koiviston työväenyhdistys kauppa-

lassa ja Patalan, Makslahden, Humaljoen, Keskisaaren ja Kiiskilän työväenyhdistykset kunnan puolella.

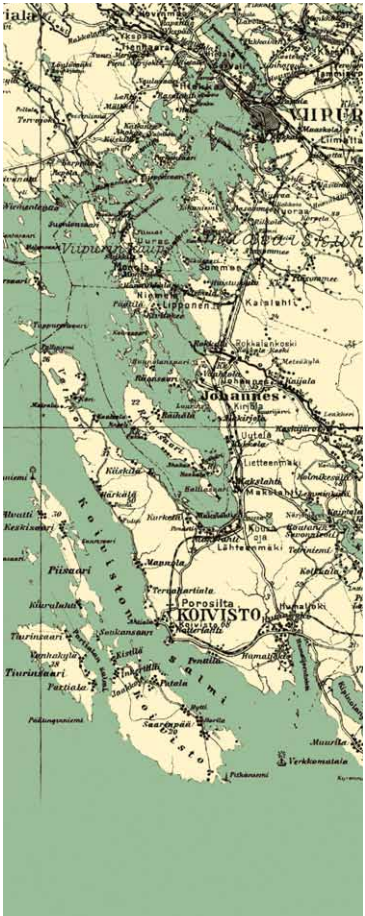
Kysymykset ja vastaukset toukokuun 1954 Koiviston Viestistä.

Onnitteluit' ja muistamissii'

Tällä palstalla julkaisemme onnitteluja. Ilmoitus kuvallisena 6e. Aineisto digitaalisena otsikolla: Koiviston viesti/onnittelut, osoitteeseen: studio@salokanneltoivonen.fi. Muussa tapauksessa disketti, CD-levy tai valokuva osoitteeseen: Studio Salokannel & Toivonen, Hämeenkatu 5, 15110 Lahti.

Tekstiä voit liittää mukaan 90 kirjaimen verran. Kuvien lähetyksellä omalla vastuulla. Kuvat palautetaan vain jos mukana on osoitteellinen kirjekuori postimerkkeineen.

Uusia Koivisto-tuotteita

Koivistotuotteiden tilauksia ottaa vastaan Marja-Leena Montonen
Susisuontie 36, 06200 Porvoo.
puh. 019-668 811, 040-500 5026

Sateenvarjo 15€

Pikee paita 16,50€

Tääl' tapahtuu

Kotiseutumatka Vatnuoriin 29.-30.5.2010

Majoitus Mannolan hotellissa (pensionaatissa).

Lauantaina illallinen ja illanistujaiset hotellissa.

Sunnuntaina aamupalan jälkeen lähtö Vatnuoriin paikallisilla busseilla. Illansuussa paluu hotelliin, josta päivällisen jälkeen kotimatalle.

Matkan hinta: 180€.

Matkalle mahtuu ilmoittautumisjärjestyksessä 40 matkajaa.

Ilmoittautumiset 30.4.2010 mennessä

Tapani Teikarille 019 664 6126 tai 0400 829 1824.

Passin etusivun jäljennös, passikuva ja viisumianomus 30.4. mennessä osoitteeseen:

Tapani Teikari, Hakalankaari 12, 07190 HALKIA.

Tervetuloa matkalle Vatnuoriin!
Vatnuorin kyläyhdistyksen johtokunta

Viipuri-Koivisto-Pietari matka tehdään 8.-11.6.2010

Matkalla käydään myös PIISAARESSA, jos päästään. Passista tarvitaan valokopio.

Ilmoittautumiset 30.4. mennessä Matkatori p. 02-4120300.

Matkavastaava Mauri Heino

Tule mukaan 6.8.2010 bussimatkalle Haminaan ja näe Tattoo-marssishow!

Lähtö aamulla klo 8 Helsingistä ja paluu hyvissä ajoin illalla. Matkan varrelta, esim. Porvoosta, voi tulla mukaan. Bussi saapuu Haminaan noin klo 10 klo 11 on Puistotalon terassilla ilmainen konsertti. Kuviomarssiesitys Bastionissa klo 14 – 16.30. Sen jälkeen ortodoksikirkon esittely halukkaille.

Liput maksavat 60 euroa/hlö ja ne sisältävät bussimatkan ja marssishow-esityksen. Vielä mahtuu mukaan!

Ilmoittautumiset viimeistään 28.4.2010 mennessä puh. 050-5879140/ Riitta tai 050-5165651/ Tuula.

Helsingin Koivistolaiset ry.

Vuoden Koivistolainen 2010

Tuomas Hoikkala, Sirpa Taskinen, Aila Salo, Yrjö Kaukiainen. Näihin vaikuttaviin koivistolaisiin nimiin haetaan jatkoa Vuoden Koivistolaiseksi 2010.

Vuoden Koivistolaiseksi voidaan valita koivistolaistautainen henkilö, joka on vaikuttanut merkittäväällä tavalla yhteiskunnallisella, liike-elämän, talouden, taiteen tai tieteen alalla. Vuoden Koivistolaisen valitsee johtokunta. Valinta julkistetaan Mäntsälän Koivisto-juhlien pääjuhlassa 1.8.2010.

Ehdotukset Vuoden Koivistolaiseksi 2010 pyydetään lähettämään Suomen Koivisto-Seuran sihteerille Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo; virpi.huhtanen@kolumbus.fi 31.3.2010 mennessä.

Johtokunta

Lähde kanssamme

HÄRKÄLÄÄN - KOVISTOLLE
16. - 18.7.2010

Perjantaina erilainen opastettu kiertoajelu Viipurissa. Yöpyminen Viipuri-hotellissa (mahd. Victoriassa)

Lauantaina Koiviston kirkolla, Härkälässä, Kurkelassa ja kukapa tietää missä. Lounas mahdollisesti Mannolan pensionaatissa.

Sunnuntaina hyvää ostosaikaa Viipurissa. Viipurin iltaohjelmatarjontaa selvitetään

Hinta n. 250,-
Ilmoittautumiset 21.6.2010 mennessä
Härkälän kylä/ Kata Aaltonen: ilt. p. 09-4524 375 tai kata@fi.ibm.com

Koivistolaisten kylätoimikuntien ja -yhdistysten neuvottelupäivä 17.4.

Suomen Koivisto-Seuran johtokunta järjestää koivistolaisten kylätoimikuntien ja -yhdistysten edustajille neuvottelupäivän lauantaina 17.4.2010 klo 11.30 Vesikansan Nuorisoseurantalolla Vääksyssä, Paimelantie 290, 17110 Kalliola.

Päivän tarkoituksena on tarjota tilaisuus vuorovaikutukseen, kokemusten vaihtoon ja yhteistyöhön. Tilaisuudesta lähetetään vielä erillinen kutsu ohjelmiseen ja ohjeineen.

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

Matka Gdansk-Augustow-Riika 4-9.9. 2010

1. päivä. **Lähtö Turusta** 4.9. klo 15
Finnlinesin Star-luokan rahtilaivalla Vuosaaresta klo 20.30 Illallinen laivan noutopöydästä. Laivalla sauna ja kuntosali.
2. päivä. Aamiaisen ja lounas laivalla. **Tulo Gdyniaan** 5.9. klo 15
"Kolmoiskaupungin kiertoajelu" oppaan johdolla (Gdynia, Sopot ja Gdansk). Kävelykierto Gdanskin vanhassa kaupungissa. Majoittuminen Hotelli Qubusiin. Iita omatoimisesti tai yhteinen illallinen (Lisämaksusta). Kuntosali ja sauna hotellissa.
3. päivä. Aamiaisen jälkeen tutustumiskierros oppaan johdolla **Stutowon keskitysleirimuseoon**.
Seuraavana kohteena Malborkin Ritarilinna, jossa opastettu kierros ja lounas. Aikaa ostoksiin. Iltapäivällä palataan Gdanskiin, jossa voimme järjestää yhteisen illallisen esim. Tawerna Metswinissä, jossa myös kansanmusiikkiesitys (lisämaksusta).
4. päivä. Aamiaisen jälkeen matkaamme **Olsztynin kautta Gierlozin seudulle**, jossa halukkailla mahdollisuus vierailta "Hitlerin Sudenpesäbunkerissa" ja Mamerkissa, jossa hyvin säilyneet SS-joukkojen päämajabunkkerit.
Liput kassalta omalla kustannuksella).
Mazurian järvialueen kautta saavutaan illaksi Augustowiin ja majoitutaan Hotelli Warszawaan. Illallinen hotellissa.
5. päivä Aamiaisen jälkeen matka jatkuu kohti **Liettuaa ja Latviaa**. Majoitus Riikassa Hotelli Latvijassa. Illallinen hotellissa.
6. päivä Aamiaisen jälkeen matkaamme **Pärnun kautta Tallinnaan**, jonne jää mukavasti aikaa ostoksiin tai ruokailuun.
Laiva Viking Linen XPRS lähtee Tallinnasta klo 18 (A-termin.) Helsingissä klo 20.30. Turussa ollaan noin klo 23.00

HINTA 635 €/henkilö, johon sisältyy:

Bussikuljetukset suomalaisella turistibussilla koko matkan ajan.
Laivamatka Finnlines Hki-Gdynia ja Wiking XPRS Tal-Hel Ateriapaketti menomatalla (37 €)
Hotellimajoitukset 2 hengen huoneissa aamiaisella
Ohjelmassa mainitut retket ja ruokailut (ei lisämaksulliset)

Ilmoittautumiset ja kyselyt Airi Saarinen puh. 0400-538443 tai sähköposti airi.a.saarinen@gmail.com